

Några ändringar på tryck- och yttrandefrihetens område (vilande grundlagsbeslut)

Sammanfattning

I betänkandet anmäls för slutligt beslut det vilande förslaget till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen och lag om ändring i yttrandefrihetsgrundlagen. De vilande förslagen innebär att det territoriella tillämpningsområdet för dessa grundlagar inskränks. Vidare görs vissa förtydliganden av det s.k. korrespondentskyddet i grundlagarna och den s.k. delegationsbestämmelsen i tryckfrihetsförordningen. Även vissa språkliga ändringar görs i grundlagarna.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

Utskottet föreslår att riksdagen slutligt antar det vilande förslaget till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen och lag om ändring i yttrandefrihetsgrundlagen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....1

Innehållsförteckning2

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet.....4

 Bakgrund4

 Vilande förslag4

Utskottets överväganden.....5

 Vilande förslag till lagar om ändring i tryckfrihetsförordningen och
 yttrandefrihetsgrundlagen.....5

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....7

 Vilande förslag7

Bilaga 2

Vilande lagförslag.....8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Vilande lagförslag

Riksdagen antar slutligt det vilande förslaget i bilaga 2 till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen och lag om ändring i yttrandefrihetsgrundlagen.

Stockholm den 4 november 2014

På konstitutionsutskottets vägnar

Andreas Norlén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Andreas Norlén (M), Björn von Sydow (S), Veronica Lindholm (S), Jonas Åkerlund (SD), Maria Abrahamsson (M), Jonas Gunnarsson (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Agneta Börjesson (MP), Patrick Reslow (M), Emanuel Öz (S), Mathias Sundin (FP), Mia Sydow Mölleby (V), Tuve Skånberg (KD), Emilia Töyrä (S), Berit Högman (S), Lisbeth Sundén Andersson (M) och Jonas Millard (SD).

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Grundlagar stiftas genom två likalydande riksdagsbeslut (8 kap. 14 § regeringsformen). Genom det första beslutet antas grundlagsförslaget som vilande. Genom det andra beslutet antas grundlagsförslaget som slutligt. Det andra beslutet får dock inte fattas tidigare än att det efter det första beslutet har hållits val till riksdagen i hela riket och den nyvalda riksdagen har samlats.

Konstitutionsutskottet ska anmäla vilande beslut i ärenden som rör grundlagarna till kammaren för slutligt beslut (9 kap. 24 § första stycket riksdagsordningen).

Vilande förslag

Riksdagen beslutade den 10 april 2014 (bet. 2013/14:KU17, prot. 2013/14:99) att som vilande anta de förslag till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen och lag om ändring i yttrandefrihetsgrundlagen som lagts fram i regeringens proposition 2013/14:47 Några ändringar på tryck- och yttrandefrihetens område.

De vilande förslagen till lagar om ändring i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen finns i förteckningen i bilaga 1 och är i sin helhet intagna i bilaga 2.

Övriga lagförslag i regeringens proposition 2013/14:47 antogs av riksdagen den 10 april 2014 (bet. 2013/14:KU17, rskr. 2013/14:211). Dessa lagändringar trädde i kraft den 1 juli 2014 (SFS 2014:222 och 2014:223).

Utskottets överväganden

Vilande förslag till lagar om ändring i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar slutligt det vilande förslaget i bilaga 2 till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen och lag om ändring i yttrandefrihetsgrundlagen.

Förslagets innebörd i korthet

De vilande förslagen till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen (TF) och lag om ändring i yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) innebär att det territoriella tillämpningsområdet för dessa grundlagar inskränks. Innebörden av denna inskränkning är att en skrift eller en teknisk upptagning inte ska anses utgiven i Sverige endast på den grunden att den har skickats härifrån till mottagaren i utlandet (1 kap. 6 § TF och 1 kap. 10 § YGL). Syftet med ändringarna är att utvidga möjligheten till internationellt rättsligt samarbete när det gäller vissa situationer där kopplingen till Sverige är svag.

Förslagen innebär även att det i TF och YGL tydliggörs att det s.k. korrespondentskyddet för meddelare, anskaffare och den som på annat sätt medverkar till en framställning i en periodisk skrift som författare eller annan upphovsman endast gäller om meddelandet lämnades eller anskaffandet ägde rum i Sverige (13 kap. 6 § andra stycket TF och 10 kap. 2 § YGL). Förslagen innebär även att ett förtydligande görs av delegationsbestämmelsen i tryckfrihetsförordningen (1 kap. 9 § 4). Innebörden av förtydligandet är att det i fråga om yrkesmässig kreditupplysningsverksamhet finns utrymme att i vanlig lag reglera skyldigheten att lämna information till den som avses med upplysningen och krav på berättigat behov hos den som beställer kreditupplysningen. En ändring görs även i tryckfrihetsförordningen till följd av den nya polisorganisationen. Ändringen innebär att ordet polismyndighet ersätts av ordet polisen. Även vissa språkliga ändringar görs i grundlagarna.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

Utskottets anmälan och yttrande

Under 2013/14 års riksmöte antog riksdagen som vilande de förslag till lagar om ändring i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen som redovisats ovan. Genom detta betänkande anmäls nu det vilande beslutet till kammaren för slutligt beslut.

Med hänvisning till vad utskottet anmälde vid ärendets första behandling tillstyrker utskottet att riksdagen slutligt antar förslaget.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Vilande förslag

Riksdagen beslutade den 10 april 2014 (bet. 2013/14:KU17, prot. 2013/14:99) att som vilande anta de förslag till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen och lag om ändring i yttrandefrihetsgrundlagen som regeringen lagt fram i proposition 2013/14:47 Några ändringar på tryck- och yttrandefrihetens område.

BILAGA 2

Vilande lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 6 och 9 §§, 10 kap. 7 § samt 13 kap. 6 § tryckfrihetsförordningen¹ ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***1 kap.****6 §**

Tryckt skrift skall, för att anses såsom sådan, vara utgiven. En skrift anses utgiven då den blivit utlämnad till försäljning eller för spridning på annat sätt i Sverige. Detta gäller dock inte en myndighets tryckta handlingar, om de inte är tillgängliga för envar.

En tryckt skrift ska, för att anses såsom sådan, vara utgiven. En skrift anses utgiven när den blivit utlämnad till försäljning eller för spridning på annat sätt i Sverige. Detta gäller dock inte en myndighets tryckta handlingar, om de inte är tillgängliga för var och en.

En skrift ska inte anses utlämnad för spridning i Sverige enbart på den grunden att den skickas härifrån till mottagare i utlandet.

9 §

Utan hinder av denna förordning gäller vad i lag är stadgat

1. om förbud mot kommersiell annons i den mån annonsen används vid marknadsföring av alkoholhaltiga drycker eller tobaksvaror;

2. om förbud mot kommersiell annons som används vid marknadsföring av andra varor än tobaksvaror samt tjänster om det i annonsen förekommer ett varukännetecken som är i bruk för en tobaksvara eller enligt gällande bestämmelser om varumärken är registrerat eller inarbetat för en sådan vara;

3. om förbud mot kommersiell annons som meddelats till skydd för hälsa eller miljö enligt förpliktelse som följer av anslutning till Europeiska gemenskaperna;

4. om förbud mot offentliggörande i yrkesmässig kreditupplysningsverksamhet av kreditupplysning, som innebär otillbörligt

4. om förbud mot offentliggörande i yrkesmässig kreditupplysningsverksamhet av kreditupplysning, som innebär otillbörligt

¹ Tryckfrihetsförordningen omtryckt 2011:509.

intrång i enskilds personliga integritet eller som innehåller oriktig eller missvisande uppgift, om ersättningsskyldighet för sådant offentliggörande *sanu* om rättelse av oriktig eller missvisande uppgift;

5. om ansvar och ersättnings-skyldighet som avser det sätt på vilket uppgift eller underrättelse anskaffats.

intrång i enskilds personliga integritet eller som innehåller oriktig eller missvisande uppgift, om ersättningsskyldighet för sådant offentliggörande, *om krav på berättigat behov hos den som beställer kreditupplysningen, om skyldighet att lämna information till den som avses med upplysningen och om rättelse av oriktig eller missvisande uppgift;*

5. om ansvar och ersättnings-skyldighet som avser det sätt på vilket *en* uppgift eller *en* underrättelse anskaffats.

10 kap.

7 §

Förordnande om beslag skall av polismyndighet genast verkställas. Angående förbud mot spridande av tryckt skrift, som lagts under beslag, är stadgat i 6 kap. 3 §.

Polisen ska genast verkställa ett förordnande om beslag. I 6 kap. 3 § finns bestämmelser om förbud mot spridande av en tryckt skrift som lagts under beslag.

13 kap.

6 §

I fråga om skrift som trycks utom riket och som *utges* här men som inte huvudsakligen är avsedd för spridning inom riket och för vilken inte heller utgivningsbevis *finns* gäller bestämmelserna i 1 kap. 1 § tredje och fjärde styckena *angående* meddelande och anskaffande av uppgifter och underrättelser för offentliggörande om inte

I fråga om *en* skrift som trycks utom riket och som *ges ut* här men som inte huvudsakligen är avsedd för spridning inom riket och för vilken *det* inte heller *finns* utgivningsbevis gäller bestämmelserna i 1 kap. 1 § tredje och fjärde styckena *om* meddelande och anskaffande av uppgifter och underrättelser för offentliggörande om inte

1. meddelandet eller anskaffandet innefattar brott mot rikets säkerhet;

2. meddelandet innefattar utlämnande eller tillhandahållande som avses i 7 kap. 3 § första stycket 2;

3. meddelandet utgör uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt.

Första stycket tillämpas också i fråga om en skrift som inte ges ut i Sverige, oavsett om skriften trycks här eller utomlands. *Härvid jämföras med den som lämnar meddelande för offentliggörande den som på annat sätt medverkar till framställning i periodisk skrift*

Första stycket tillämpas också i fråga om en skrift som inte ges ut i Sverige. *om meddelandet lämnades eller anskaffandet ägde rum här, oavsett om skriften trycks här eller utomlands. Med den som lämnar meddelande för offentliggörande jämföras den som på*

såsom författare eller annan upphovsman.

Är meddelandet eller anskaffandet straffbart enligt *vad som följer av första och andra styckena*, gäller vad som är föreskrivet *därom*. Mål *angående* ansvar eller enskilt anspråk på grund av brott som nu sagts *skall* handläggas som tryckfrihetsmål, när inte 12 kap. 1 § andra stycket tredje meningen har motsvarande tillämpning. I fråga om rätt till anonymitet för meddelaren gäller *vad* som är föreskrivet i 3 kap.; *bestämmelsen* i 3 § 3 *skall* dock omfatta även annat brott mot rikets säkerhet än som *där avses*.

annat sätt medverkar till framställning i periodisk skrift såsom författare eller annan upphovsman.

Är meddelandet eller anskaffandet straffbart enligt första och andra styckena, gäller vad som är föreskrivet *om detta*. Mål *om* ansvar eller enskilt anspråk på grund av brott som nu sagts *ska* handläggas som tryckfrihetsmål, när inte 12 kap. 1 § andra stycket tredje meningen har motsvarande tillämpning. I fråga om rätt till anonymitet för meddelaren gäller *det* som är föreskrivet i 3 kap. *Bestämmelsen* i 3 § 3 *ska* dock omfatta även *andra* brott mot rikets säkerhet än *de* som *avses där*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015.

2 Förslag till lag om ändring i yttrandefrihetsgrundlagen

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 10 § och 10 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

10 §

Grundlagen är tillämplig på sådana tekniska upptagningar som är utgivna. En teknisk upptagning anses utgiven *då* den *utlämnats* för att spridas till allmänheten i Sverige genom att spelas upp, säljas eller tillhandahållas på annat sätt.

Om grundlagen är tillämplig eller inte prövas i det enskilda fallet på grundval av vad som kan antas om spridningen. Om inte annat framgår av omständigheterna, *skall* grundlagen anses tillämplig på en upptagning med uppgifter enligt 3 kap. 13 § och 4 kap. 4 §.

Grundlagen är tillämplig på sådana tekniska upptagningar som är utgivna. En teknisk upptagning anses utgiven *när* den *lämnats ut* för att spridas till allmänheten i Sverige genom att spelas upp, säljas eller tillhandahållas på annat sätt.

En teknisk upptagning ska inte anses utlämnad för att spridas till allmänheten i Sverige enbart på den grunden att den skickas härifrån till mottagare i utlandet.

Om grundlagen är tillämplig eller inte prövas i det enskilda fallet på grundval av vad som kan antas om spridningen. Om inte annat framgår av omständigheterna, *ska* grundlagen anses tillämplig på en upptagning med uppgifter enligt 3 kap. 13 § och 4 kap. 4 §.

10 kap.

2 §

Det som enligt 1 § gäller i fråga om rätt att meddela och anskaffa uppgifter och underrättelser och att vara anonym gäller också radioprogram som sänds från sändare utanför Sverige och tekniska upptagningar som inte lämnas ut för spridning i Sverige, oavsett om upptagningen har framställts här eller i utlandet. I lag får dock före-

Det som enligt 1 § gäller i fråga om rätt att meddela och anskaffa uppgifter och underrättelser och att vara anonym gäller också radioprogram som sänds från sändare utanför Sverige och tekniska upptagningar som inte lämnas ut för spridning i Sverige *om meddelandet lämnades eller anskaffandet ägde rum här*, oavsett om upp-

¹ Yttrandefrihetsgrundlagen omtryckt 2011:508.

skrivas undantag från rätten att meddela och anskaffa uppgifter i fråga om radioprogram som sänds från öppna havet eller luftrummet däröver.

tagningen har framställts här eller i utlandet. I lag får *det* dock föreskrivas undantag från rätten att meddela och anskaffa uppgifter i fråga om radioprogram som sänds från öppna havet eller luftrummet däröver.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015.